

Vergaderjaar 2013–2014

33 786

Herindeling van de gemeenten 's-Hertogenbosch, Maasdonk en Oss

Nr. 5

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 21 februari 2014

1. Inleiding

De leden van de fractie van de VVD hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel dat hen geen aanleiding geeft tot het maken van opmerkingen en het stellen van vragen. De leden van de fractie van de PvdA hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel en hopen op een spoedige afronding van de besluitvorming rond deze herindeling zodat de betrokken partijen de voorbereidingen kunnen vervolgen. De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel. De leden van de SP-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het wetsvoorstel. Zij hebben nog vragen over het draagvlak onder de bevolking, de financiële gevolgen en het grensbeloop van de herindeling. De leden van de fractie van het CDA hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel, zij hebben nog enkele vragen. De leden van de fractie van de SGP hebben met belangstelling kennisgenomen van dit wetsvoorstel. Met veel belangstelling heb ik kennisgenomen van het verslag van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken. Op de vragen en opmerkingen van de leden ga ik hieronder gaarne in.

2. Splitsing Maasdonk

De leden van de PvdA-fractie vragen naar het aantal huishoudens in het gebied dat overgaat naar Geffen/Oss en niet naar Nuland/'s-Hertogenbosch. In dit door de leden van de PvdA-fractie genoemde gebied bevinden zich 26 huishoudens, bestaande uit in totaal 73 personen. Tevens vragen deze leden naar de gevolgen die dit grensbeloop heeft voor de samenhang tussen het dorp en het verenigingsleven in Nuland. Er zijn geen gevolgen voor de samenhang tussen het dorp en het verenigingsleven van Nuland. Personen die op dit moment gebruik maken – of in de toekomst gebruik wensen te maken – van het verenigingsleven in Nuland, kunnen na de herindeling met de gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch gebruik blijven maken van het verenigingsleven.

De leden van de SP-fractie en de leden van de CDA-fractie constateren dat de inwoners van het gebied dat niet met Nuland meegaat naar 's-Hertogenbosch meer georiënteerd zijn op 's-Hertogenbosch dan op Oss. De leden van deze fracties vragen waarom het oude grensbeloop niet is gevolgd. De leden van de SGP-fractie vragen in hoeverre met de aangepaste grens tegemoet wordt gekomen aan de wensen van de inwoners.

In het herindelingsontwerp dat ter inzage heeft gelegen werd voorgesteld de nieuwe gemeentegrens ongeveer midden tussen de kernen Nuland en Geffen te laten lopen. Uit de ontvangen zienswijzen bleek echter de voorgestelde grens discussie oproep. In veel zienswijzen werd opgeroepen de historische grens tussen Geffen en Nuland te hanteren na de splitsing van Maasdonk. De gemeentebesturen achtten de historische grens echter niet geschikt, omdat deze over de huidige rand van de dorpskom van Geffen loopt en Geffen daardoor teveel in haar ontwikkelingsmogelijkheden richting het westen beperkt zou worden en niet langer zou beschikken over een groene overloop. Dit werd onwenselijk geacht. De gemeenteraden wilden echter wel tegemoet komen aan de wensen van de inwoners. In het herindelingsadvies is dan ook voorgesteld de nieuwe gemeentegrens meer richting Geffen te leggen dan in het herindelingsontwerp werd voorgesteld, maar niet de historische grens te gebruiken zoals in de zienswijzen werd voorgesteld. Hierdoor kon grotendeels tegemoet gekomen worden aan de wensen van de inwoners in het betreffende gebied, zonder Geffen teveel te beperken. Na uitvoerige behandeling van dit onderwerp in elk van de betrokken raden, waarbij een zorgvuldige afweging is gemaakt tussen de wensen van de inwoners en de belangen van de kern Geffen, is het herindelingsadvies door alle raden vastgesteld, inclusief het gewijzigde voorstel voor het grensbeloop.

3. Draagvlak

De leden van de PVV-fractie zijn van mening dat pas kan worden overgegaan tot een herindeling als dit de wil is van de inwoners. Zij vragen de regering waarom geen referendum of representatief onderzoek is gehouden. De leden van de SP-fractie vragen of de regering hun mening deelt dat via een enquête of referendum een goed beeld gevormd kan worden van de mening van de bevolking.

De betrokken gemeentebesturen zijn primair verantwoordelijk voor het beoordelen van en het investeren in een zo groot mogelijk maatschappelijk draagvlak voor een voorstel tot herindeling. Het is aan de betrokken gemeentebesturen om te bepalen hoe burgers en maatschappelijke organisaties betrokken en geraadpleegd worden gedurende het proces. Wel is het kabinet van mening dat het maatschappelijk draagvlak in gemeenten voor een herindelingsvoorstel kenbaar moet zijn. Dit kan via een referendum of enquête, maar dat hoeft niet.

Zoals reeds in de memorie van toelichting is vermeld, heeft bij de voorbereiding van deze herindeling geen representatief draagvlakonderzoek plaatsgevonden, maar hebben gemeenten wel op andere wijze de bevolking betrokken bij de voorbereiding van de herindeling.

Zo is de gemeente Maasdonk sinds 2008 bezig geweest met de oriëntatie op haar bestuurlijke toekomst. Tussen 2008 en 2013 heeft de gemeente Maasdonk een intensief en uitgebreid traject doorlopen met haar inwoners, waarbij de inwoners op verschillende wijzen zijn geraadpleegd en geïnformeerd, bijvoorbeeld door middel van enquêtes, informatie-avonden, persberichten en een representatief onderzoek gedurende de intensieve samenwerking met de gemeente Bernheze, waarbij de bestuurlijke toekomst van Maasdonk de kern van het onderzoek was.

De leden van de SP-fractie vragen vervolgens naar de gehouden informatiebijeenkomsten. Hoeveel inwoners hebben hieraan deelgenomen, met welke inbreng en hoe is daarop gereageerd?

Met name de gemeente Maasdonk heeft meerdere informatieavonden gehouden. De laatste ronde informatieavonden heeft in juni 2013 naar aanleiding van het herindelingsontwerp plaatsgevonden. Deze avonden zijn aangekondigd in de lokale huis-aan-huisbladen. In totaal hebben ongeveer 40 mensen deelgenomen aan deze avonden. De meerderheid van het aanwezige publiek heeft tijdens de informatieavonden aangegeven het eens te zijn met het voorgenomen besluit van de gemeenteraad om de gemeente Maasdonk toe te voegen aan de gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch. Een aantal inwoners heeft tijdens de inspraakavonden laten weten het niet eens te zijn met het voorgestelde grensbeloop in het herindelingsontwerp. Naar aanleiding van deze avonden en de ingediende zienswijzen hebben de colleges en gemeenteraden van de betrokken gemeenten het voorstel in dit opzicht aangepast. Met deze nieuwe gemeentegrens, die in het herindelingsadvies is opgenomen, wordt in belangrijke mate tegemoet gekomen aan deze bezwaren. De uitkomsten van de informatiebijeenkomsten en inspraakavonden zijn meegenomen in het definitieve besluit van de gemeenteraden om de gemeente Maasdonk toe te voegen aan de gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch.

Op de vraag van de leden van de SP-fractie hoe de regering tot de conclusie is gekomen dat het hier gaat om een t voorstel van onderop antwoord ik dat er sprake is van een herindeling van onderop indien het initiatief tot de herindeling bij de betrokken gemeenten vandaan komt. Daar is bij deze herindeling sprake van, omdat het herindelingsadvies door de gemeenten zelf is vastgesteld.

4. Financiële aspecten

De leden van de SP-fractie vragen met welk bedrag de algemene uitkering van 's-Hertogenbosch en Oss daalt ten gevolge van de herindeling. Bij deze herindeling is sprake van een splitsing in combinatie met twee toevoegingen. Naar huidig inzicht daalt de algemene uitkering voor het betrokken gebied na de herindeling met ruim € 400.000, oftewel ongeveer € 1,80 per inwoner. Na herindeling is de algemene uitkering die 's-Hertogenbosch en Oss ontvangen echter wel hoger dan de uitkering die zij zonder herindeling zouden ontvangen.

De aan het woord zijnde leden willen tevens weten waarop de conclusie is gebaseerd dat de structurele verlaging kan worden opgevangen door de te verwachten vermindering van de bestuurskosten en andere te behalen efficiencyvoordelen.

Het is mijn verwachting dat indien door de nieuwe gemeente wordt gestuurd op de bestuurskosten, deze na verloop van tijd zullen dalen omdat er synergievoordelen optreden. Een per inwoner lagere algemene uitkering is daarom verdedigbaar, zeker omdat de nieuwe gemeente een even hoge algemene uitkering ontvangt als bestaande gemeenten met dezelfde kenmerken.

Voorts vragen de aan het woord zijnde leden of de regering hun mening deelt dat gemeenten geen nadeel mogen ondervinden van een herindeling, zeker niet indien het een gemeente betreft die een kleine buurgemeente helpt. Deze leden vragen de regering naar de mogelijkheden om deze extra kosten voor de gemeenten te vergoeden.

Herindelingen hebben financiële effecten. Ook wanneer het, zoals hier, gaat om een toevoeging aan bestaande gemeenten. De toegevoegde gebieden moeten immers worden geïntegreerd in de bestaande bestuurlijke infrastructuur. Het gaat hier echter om eenmalige kosten. Om gemeenten bij een herindeling financieel te ondersteunen krijgen zij een

aanvullende uitkering uit het gemeentefonds. In de afgelopen jaren is deze uitkering driemaal verhoogd: in 2009 naar aanleiding van het rapport van de Taakgroep d'Hondt, een algemene verhoging in 2013 en een verhoging specifiek voor herindelingen waar tevens sprake is van een splitsing, zoals deze. Voor 's-Hertogenbosch en Oss gelden alle genoemde verhogingen.

Tot slot vragen de leden van de SP-fractie wat de meerwaarde is van het feit dat gedeputeerde staten van Zuid-Holland de conclusie van gemeenten delen, dat de financiële gevolgen een herindeling niet in de weg staan, aangezien de gemeenten na herindeling in de provincie Noord-Brabant zullen liggen.

De gemeenten zullen ook na herindeling in de provincie Noord-Brabant liggen. Bedoeld werd dan ook gedeputeerde staten van de provincie Noord-Brabant.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.H.A. Plasterk